

הם הולכים לשל"ת - ואינם יודעים שצה"ל מתנער מן האחריות להם

הדפוקים

שול הנח"ל

אחד מבנייני המישרדים המפורסמים ביותר בארץ שוכן בצומת הרחובות החשמונאים וקרליבך בתל-אביב. בבניין זה נמצאים מישרדי בנק אוצר החייל, מישרדיו של המולטימיליונר הישראלי הצעיר ארנון מילצ'ין וגם מישרדו של משה ("מישקה") נהוראי. מישקה נהוראי הוא חבר קיבוץ גניגור, אולם עתה הוא בחופשה מן העבודה ברפת: בשנים האחרונות משמש מישקה נהוראי ראש אגף הנוער והנח"ל במישרד הביטחון.

מישרדי אגף הנוער והנח"ל שכנו במשך שנים רבות בבניין ישן, שאותו בנו עוד הטמפלרים. בקרייה בתל-אביב. אולם מישקה נהוראי הכניס רוח חדשה באגף ממשלתי זה, והוא מתקדם יחד עם הנוער שבו הוא עוסק. הוא עבר לבניין החדש, בו מצויים כל אביזריה הנוחות המשרדיים ומיוג-אוור מרכזי.

נוער מקריית-שמונה, בית-שאן, תל-אביב או אפילו בן-קיבוץ, המתעתד ללכת לנח"ל; הצריך לברר פרט זה או אחר במישרד אגף הנוער והנח"ל, ובא למישרדיו האגף, מכין כי הנח"ל של אז כבר איננו הנח"ל של היום. לנח"ל של היום יש כבר פקידים בעלי-כרס, היושבים בלישכה מהודרת ונהנים מצינה ביוס-חמ"סין.

אחת מאלה שביקשו ללכת לנח"ל היתה נורית פלג, צעירה רמת-גנית בת 20, היום נכה הרחוקה מרבית שעות היום והלילה לביתה. נורית היתה חברת השומר הצעיר ברמת-גן ובגיל 17, כשהיתה בכיתה ה' שביעית, החליטה יחד עם חבריה להתגייס לצה"ל במסגרת גרעין נח"ל. לגבי נורית היה זה ייעוד. היא ידעה כי יהיה עליה לשלם בחודשי שירות נוספים בצבא כדי למלא ייעוד זה, אולם בבית לימודה כי טובת המדינה עומדת מעל לטובתה האי-שית, והיתה מוכנה לכך.

עזרו לנורית בהחלטתה מדריכה בקן השומר הצעיר, שבעזרת אנשי אגף הנוער והנח"ל ערכו פעולת הסברה מקיפה למען רעיון הגרעין.

כשהסכימה נורית להצטרף לנח"ל ולגרעין עין, היא הוחתמה על טופס "הגרעין לנח"ל" המופנה לאגף הנוער והנח"ל במישרד הביטחון, ונאמר לה כי אין היא חייבת לדווח על ההצטרפות לנח"ל באופן אישי למסילות הצבא. הגרעין של נורית היה צריך להתגייס מאוחר יותר מתאריך

רבי, ומה שמעיק עליה בעיקר היא התחושה שננטשה עלי ידי המוסד שסימל עבורה את הרעיון שבו האמינה ואשר לו היתה מוכנה לתרום הכל: מישרד הביטחון וצה"ל. למרות כל אלה, מה שפוגע בנורית יותר מכל הוא שכיום אין היא יכולה לשרת בצה"ל יחד עם חבריה, ואין היא יכולה להצטרף לגרעין שלה.

נורית פנתה למישרד הביטחון ולקיבוץ להב בבקשה שישתתפו בהוצאות העצומות שנפלו על שכם הנוריה בכל הנוגע לטיפול הרפואי ולאישון. מישרד הביטחון הודיע לה חד-חלק כי בתקופה האמורה היא לא היתה חיילת ולכן אין היא מעניינת אותו. קיבוץ להב טען כי הוא בכלל לא היה מעוניין בנורית ובחבריה, וכי הם נשלחו אליו רק על-פי ההסדר עם מישרד הביטחון, לכן ייכבד מישרד הביטחון וישלם לה את הוצאותיה.

נורית פנתה לעורך-דין, וזה הגיש בשמה תביעת-ניזקין על סכום גדול. כתביעה זו מפורטת, המגוללת את כל סיפור המעשה ומלווה באישורים רפואיים רבים, טוען עורך-הדין של נורית כי "למרות שתילת הכלייה היא עדיין בחזקת חולה עם בעיות קליניות ונפשיות".

בעת שהתובעת חלתה, טוען עורך-הדין, היא היתה בת 18, וכתוצאה ממחלתה הפכה נכה לצמיתות, אינה יכולה להשתכר למחייתה, לבצע את תוכניותיה, וכתוצאה ממחלתה נפגעו סיכוייה להינשא. היא גם אינה יכולה לשרת בצה"ל, שירות שהיא מעוניינת ורוצה בו ככל בני-גילה.

המישפט ייערך בחודשים הקרובים במישרד המישפט בבאר-שבע. אם אכן תוכה נורית פלג במישפט, תהיה מיליונרית. במיקרה זה — מישרד הביטחון, או קיבוץ להב, או שניהם כאחד, יחוייבו כי סכום עצום, אם אכן יחליט בית-המישפט כי מי מהם אחראי לנכותה של נורית.

אולם עוד לפני המישפט קבע ראש אגף הנוער והנח"ל, מישקה נהוראי, כי האגף שבראשו הוא עומד אינו אחראי כלל לעניין, לנורית פלג או לכל צעיר או צעירה אחרת היוצאים לשל"ת שלפני הגיוס. הסביר השבוע נהוראי לכתב העוולט הזה: "לנו אין קשר לנערים ולנערות הר הולכים לנח"ל ונמצאים בהכשרה מוקדמת. מישרד הביטחון לא אמר להם ללכת, ואת מישרד הביטחון הם מעניינים רק ברגע שהם מתחילים".

נהוראי הצביע על השלבים השונים של הנח"ל שאינם כוללים לדבריו את מה שנקרא השל"ת המוקדם או כפי שהוא מכנה זאת: הכשרה מוקדמת. לדבריו מקדימים שילטונות צה"ל את השירות לאלה ההולכים לנח"ל בארבעה חודשים לבנים ובחודשיים לבנות, כשמדובר במחזור חרף. הבנים יוצאים ישר לטירונות בת (המשך בעמוד 54)

לערוך לבתה מישה-גרין. האחות טענה כי לא ידעה כלל שנוירת היתה חולה, אם כי אותה אחות היתה זו שהוריתה לשלוח לחדרה של נורית ארוחות מדי יום ביומו משך שבוע שלם, משום שידעה כי היא חולה. נורית לא נבדקה על-ידי רופא, וכאשר ירד חומה כעבור שבוע, נשלחה חזרה לעבודה בבית-הילדים. חודש אחר-כך, בפברואר 1977, התלה לפתע מתנפחת וסבלה מהתכווצויות בידים ונפחיות במיוחד בעפעפיים, בפנים ובקרי-סוליים. היא לא פנתה לאחות, משום שידעה את יחסה של זו אליה, אולם כמה ימים לאחר-מכן, כשהיתה בחופשה בבית, הלכה לקופת-חולים לערוך בדיקות דם ושתן.

כולם מתנערים מאחריות

רופא קופת-החולים הורה לאשפז אותה מייד בבית החולים על-שם שיבא בתל-השומר, שם נקבע כי נורית סובלת מדלקת-כליות וכי היא נמצאת ב"שלב מתקדם של אי-ספיקה כליתית. חודש אחר-כך נותחה נורית בפעם הראשונה, ובוצע בה דלק בין העורק הרדיואלי שב-שורש כף-היד השמאלית לבין וריד סמוך. מאוחר יותר הוחלט לערוך בה ניתוח של השתלת کلیה, וזה אומנם נערכ. כעבור 26 ימים בבית-החולים שוחררה נורית לביתה, אולם מאז היא נמצאת בטיפול ובפיקוח מתמידים. ידידיה של נורית וכל מי שהכיר אותה קודם-לכן מודים כי אין זו עוד אותה הצעירה, הסבל הפיטי גרר בעיקבותיו סבל נפשי

הגיוס המשוער שלה לצה"ל, והוסבר לה כי הטופס הזה דיו להבטיח כי לגבי צה"ל היא כבר חברת גרעין. עוד לפני שנוירת קיבלה את דחיית השירות שלה, היא קיבלה צו מלישכת הגיוס הקובע כי עליה לחתום על שני חודשי שירות נוספים, בגלל העובדה שחתמה על טופס הצטרפות לנח"ל, כאשר הלכה נורית לערוך את הבדיקות הרפואיות שלה בלישכת הגיוס — בדיקות שקבעו כי היא בריאה וניתן לה פרוטיל 64 — חתמה על החודשיים הנוספים.

נורית היתה צריכה להתגייס ב-30 ביולי 1976. צה"ל דחה את גיוסה ל-23 באוגוסט אותה שנה. כמה ימים לפני גיוסה קיבלה דחייה נוספת לחודש מארס 1977. את פרק-הזמן מסיום לימודיה בבית-הספר הי-תיכון ביולי 1976, ועד למועד גיוסה לצה"ל, בילתה נורית בשל"ת מוקדם, כפי שנקרא הדבר בפי הנח"לאים. יחד עם כל חברי הגרעין שלה הצטרפה בחודש או-גוסט 1976 לקיבוץ להב, הקיבוץ המיועד לקליטת הגרעין שלהם. הם עברו בו כי חברי-משק לכל דבר.

נורית הוצבה על-ידי הקיבוץ לעבוד ב"בית-הילדים", כאשר המסגרת של השל"ת והקיבוץ קובעים כי מותר לה לנסוע הביתה אחת לשלושה שבועות לסוף-שבוע ארוך: ששי, שבת וראשון. בתקופת שהותה ב"להב חלתה נורית שלוש פעמים באנגינה, ולפי טענתה קיבלה כדורים מהאחות. רק פעם אחת ביקר אצלה רופא. כשחלתה ב"פעם השלישית הגיע הדבר לידיעת אמה של נורית, וזו התחננה בפני אחות המשק

• שירות ללא תשלום — החייל מגויס ובעל זכויות, אך אינו מקבל תשלום.

קצינה בנח"ל טיפול רפואי

נערה בשל"ת מוקדם הלווייה צבאית